

DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ

Kort præcisering af “Børnemiljø”

Ordet børnemiljø anvendes som samlet begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Børnemiljøet bliver skabt af den gensidige påvirkning, som finder sted mellem børnene og omgivelserne.

Teoretisk afsæt

Tilsammen medvirker et godt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø til, at børn får de bedste betingelser for at trives, lære og udvikle sig. Arbejdet med børnemiljø er tæt forbundet med daginstitutionernes arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan.

- Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne.
- Det fysiske børnemiljø handler om de fysiske rammer indendørs og udendørs.
- Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan børn gennem sanserne oplever og påvirkes af de rum og rammer, der omgiver dem.

Overordnet praksis for pædagogisk personale

Arbejdet med børnemiljøet kan ikke isoleres fra arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan. De to ting hænger uløseligt sammen. Forhold i børnemiljøet kan både hæmme og fremme muligheden for at opnå de mål, der bliver opstillet for børnenes trivsel og læring. Derfor er det oplagt at reflektere over, hvordan arbejdet med institutionens børnemiljø kan være med til at støtte op om arbejdet med læringsmål, og omvendt. Ved at sammentænke de forskellige elementer i læreplanen og børnemiljøet kan dagtilbuddene øge kvaliteten og sammenhængen i det daglige pædagogiske arbejde.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk Distriktet

- Løbende reflekterer over og igangsætter processer og tiltag, der bidrager til styrkelse af fællesskaber, venskaber, respekt, tryghed, tillid og medbestemmelse (det psykiske børnemiljø).
- Kan arbejde i et dynamisk og dialektisk gensidigt afhængighedsforhold til hinanden, der kræver respektfulde omgangsformer (det psykiske børnemiljø).
- Sikrer at institutionens fysiske rammer såsom indeklima, hygiejne, gruppeopdeling og indretning giver børnene mulighed for at fordybe sig og udforske sig selv gennem leg og bevægelse (det fysiske børnemiljø).
- Præsenterer børnene for alsidige materiale- og udforskningsmuligheder, der stimulerer og giver børnene positive og udfordrende sanseoplevelser. Samt har øje for institutionens overordnede atmosfære (det æstetiske børnemiljø).
- Inddrager og sikrer børnenes perspektiv, samt ret til medbestemmelse i evalueringen og vurderingen af daginstitutionens børnemiljøer.

Hos os betyder det at:

Vi har fokus på, at skabe læringsmiljøer, der inviterer til leg, kreativitet og fordybelse, hvor børnene har mulighed for at være fysiske og motorisk aktive både ude og inde. Rundt i huset skabes der små legemiljøer, der tilgodeser den nuværende børnegruppes behov.

I løbet af dagen fordeler vi os både inde og ude, så der er ro til nærvær, leg og fordybelse.

- Vi har lyse lokaler med udgang til legepladsen fra hvert grupperum. Det er gennem møbler, legetøj, materialer samt løbende udstillinger med samtaleplakater, børnenes produktioner, plancher og fotos af farver og former

træde frem. Vi bruger væggene til fysiske udstillinger af børnenes kreationer, samt hænge billeder op af vores pædagogiske aktiviteter og ture ud af huset, eller det kan være via opslagstavlen eller billedgalleriet på Tabulex¹.

- Alle stuerne er indrettet med flytbare møbler, så vi kan skabe små “rum i rummet”, der tilgodeser den nuværende børnegrupperes behov. Dette giver børnene mulighed for fordybelse i forskellige lege og aktiviteter. Det meste af vores legetøj er tilgængeligt for børnene. Vi bestræber os på at sortere det i kurve, hvor der evt. er skrevet navn og sat billeder på. Dette gør at børnene nemmere kan overskue stuen og finde det legetøj, som de har lyst til at lege med, samt at være med til at rydde op.
- På stuerne er der bl.a. mulighed for fordybelse med bøger, massage/yoga, rollelege, konstruktionslegetøj m.m. Det kan bl.a. være dukkeleg, leg med biler eller legoklodser. Nogle af stuerne har tumlemadrasser, som man kan bruge til motoriske aktiviteter. Derudover har vi stole der er let tilgængelige for børnene, at kravle op og ned af.
- På gangen har børnene mulighed for i mindre grupper at lege i dukkekrogen, i puderummet eller i bilhulen.
- Vores legeplads er indrettet med bålhytte, Tarzanbane², cykelbane, gynger, legehuse, sandkasser, rutsjebaner som giver muligheder for forskellige sansemotoriske lege. Vi har træer, buske og forhøjninger som indbyder til løb eller trillen op og ned af bakkerne, små huler i busken eller gemmelege.
- Vi tilrettelægger vores aktiviteter ud fra børnenes alder, interesser og behov, hvor det enkelte barn støttes i dets udvikling. Alt efter aktiviteten form deler vi børnene op i store eller mindre grupper, hvor der vil være plads til fordybelse.
- Gennem aktiviteterne og legene lære børnene at løse konflikter, og derved lærer de også deres egne grænser at kende. Vi understøtter og guider børnene i at sige til og fra og derudover lærer de at drage omsorg for hinanden og oplever glæden ved, at være en del af et større fællesskab.
- Børnenes selvhjulpethed³ er et fokuspunkt vi vægter højt, deres selvværd og selvtillid styrkes i hverdagen, når de oplever at kunne mestre eks. af-og påklædning selv.
- Vi vægter ligeså børnenes trivsel højt, bl.a. ser vi på det enkelte barns basale behov i forhold til bl.a. søvn og mad. Vi italesætter børnenes handlinger og følelser og giver dem plads, tid og rum til at udtrykke sig ved hjælp af de understøttende sprogstrategier⁴.
- En god hygiejne er med til at forbygge sygdomme og forbedre vores indeklima. Derfor er det vigtigt at både forældre og børn og personale vasker hænder, når de kommer på stuerne, og når de forlader institutionen igen. Ligeledes vasker både børn og voksne hænder inden og efter hvert måltid.
- Vi har som rollemodeller ansvaret for at vurdere og skabe en god stemning. Det opnår vi bl.a. ved at være anerkendende, nærværende og tillidsskabende i samspillet med børnene. Vi har en oprigtig interesse og et kendskab til barnet både som unikt individ, og som en del af en børnegruppe.
- Børnene mødes af voksne, der udviser omsorg, begejstring og gensynsglæde. Alle børn sikres en positiv barn-voksenkontakt bl.a. via de voksnes positionering⁵. Vi taler omsorgsfuldt og respektfuldt til børn og forældre.

¹ Digital registrerings- og kommunikationsløsning til personale og forældre.

² En tarzanbane er et redskab til at arbejde med kompetencen: krop og bevægelse. Børnene arbejder med de primære sanser, muskel-ledsansen, følesansen og vestibulærsansen. De Primære sanser er afgørende for barnets evne til at holde balancen, koordinere bevægelser og kendskabet til egen krop.

³ Børn udvikler sig bl.a. igennem deres færdigheder. Herved bliver de bedre til at klare sig selv og de får mere overskud og selvtillid til at møde nye udfordringer.

⁴ De understøttende sprogstrategier er:

1. Følg barnets interesse.
2. Brug åbnende spørgsmål.
3. Vent på barnets svar.
4. Fortolk og udvid, hvad barnet siger.
5. Hjælp barnet med at sætte ord på.
6. Forklar ord, barnet ikke kender i forvejen.
7. Relatér til noget, barnet kender.
8. Udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen.
9. Ret ikke barnets fejl direkte.
10. Leg med sproget, når det er muligt.

⁵ En **overbliksvoksen** er synlig, nærværende og tilgængelig. Opgaven er at guide, skærme, støtte

- Vi inddrager børneperspektivet både ifh. til tilrettelæggelsen af aktiviteter og vores indretning ved at spørge børnene og lave iagttagelser.

og bidrage til lege, og gå ud og ind af lege med det formål at støtte børn i at opbygge udviklende venskaber og opleve sig deltagende i fællesskaber.

En **fordybet voksen** med fokus på ét barn eller en mindre gruppe børn følger barnet eller børnegruppen. Rollen kan skifte. Den primære rolle er at være ved siden af og støtte barnet/børnene med at indgå i fællesskaber. En anden vigtig opgave består i at støtte mestring, styrke selvpfattelsen samt mindske antallet af nederlagsoplevelser.

En **fordybet voksen** med fokus på aktiviteter inspirerer, instruerer og viser retning. Rollen kan sjældent stå alene, men er der i forvejen overbliksvoksne på stedet, giver den mulighed for målrettet at motivere en større børnegruppe for en given aktivitet.

En **praktisk voksen** kan være beskæftiget med uopsættelige opgaver som toiletbesøg, bleskift o. lign. Praktiske opgaver, der ikke relaterer sig direkte til børnene, såsom at tømme opvaskemaskine, rydde op, feje gulve, stole op, osv.

Rollen som overbliksvoksen bør altid have første prioritet.